

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Høringsuttalelse om den nye barnevernsloven - NOU2016:16

Taternes Landsforening (TL) viser til høringsbrev 07.11.2016 om ny barnevernlov.

Formålet med NOU 2016:16 Ny barnevernslov - Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse er en teknisk, språklig og strukturell gjennomgang av barnevernloven med hovedfokus på noen problemstillinger. Begrunnelsen for ønsket endring er at gjeldende barnevernlov ikke er tilpasset utviklingen og de endrede familiestrukturene vi har hatt siden 80- tallet. Hovedmålet for gjennomgangen av loven er bedre rettsikkerhet for barn, og et tilgjengelig og mer forståelig regelverk.

TL mener kunnskapsgrunnlaget i utredningen er for smalt og ikke i tråd med intensjonen i instruksen, særlig når det gjelder grupper av minoriteter i Norge som ikke har innvandret, som samer og nasjonale minoriteter.

TL ønsker at ny barnevernslov samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD)

Rasediskrimineringskomiteen (CERD) uttrykte blant annet i 2015 sin bekymring over den vedvarende diskrimineringen av, stereotypiene og intoleransen som rom og tatere/romani opplever i Norge i dag, herunder skadevirkningene av at barn tas ut av romfamilier som ledd i barnevernstiltak. FNs tilsynsorgan anbefalte at Norge sørget for å:

«iverksette anbefalingene til utvalget som ble oppnevnt for å evaluere konvensjonspartens diskriminerende assimilasjonspolitik, herunder å gi rom og romanifolket/tatere kompensasjon»

TL ser en bekymring i at utvalget som gransket statens overgrep overfor Romanifolket/Taternes anbefalinger ikke er vurdert i denne utredningen, selv om både utvalget og andre sentrale aktører sterkt oppfordret til det da utvalgets anbefalinger ble presentert sommeren 2015.

Barnevernets arbeid er sektorovergripende og involverer flere departementer. Lovutvalget har hatt noe kontakt med Sametinget og samiske fagmiljøer. Det inngir til stor bekymring at ikke lovutvalget har involvert Kommunal og moderniseringsdepartementet eller har hatt representanter for nasjonale minoriteter i referansegruppene. Dette kunne ha bidratt til å

Taternes Landsforening

belyse menneskerettslige utfordringer som nasjonale minoriteter, urfolk og andre nasjonale minoritetsgrupper har hatt med barnevernet til nå.

Tater/romaniutvalgets rapport- Assimilering og motstand (NOU 2015:7) dokumenterte en assimileringsspolitikk som regjeringen selv bekreftet hadde til hensikt å utvikle «omstreifervesenet» en aktiv politikk som varte frem til midten av 1980-tallet. Politikken med omsorgsovertakelse av barn hadde som mål å bryte familieband og fjerne den reisende livsformen og kulturen. Tater/romaniutvalget var også bekymret over at konkrete anbefalinger fra Europarådets komité som overvåker gjennomføringen av rammekonvensjonen om beskyttelse av nasjonale minoriteter i Norge, ikke følges opp av norske myndigheter på en tilstrekkelig måte i dag.

Taterutvalget etterlyste derfor tydelig oppgjør med fortiden:

«Et oppgjør med fortiden må få konsekvenser i praktisk politikk ovenfor tater/romanifolket på alle forvaltningsområder. Det er viktig å trekke lærdom av historien for å unngå å begå samme feil i fremtiden».

Sametinget har så sent som i 2016 gitt uttrykk for bekymring for om den kommunale barneverntjenesten i tilstrekkelig grad ivaretar barnas språklige og kulturelle bakgrunn

TL mener derfor at det er en svakhet at ikke fornorskingspolitikken i barnevernets tidligere arbeid er nevnt i utredningen, særlig når målet er å styrke rettsikkerheten til barna.

Erfaringen som nasjonale minoriteter og samer har hatt med barnevernet er at fornorskingen skjedde på flere måter. Vurderinger av omsorgen i familien tok ikke høyde for kulturelle forskjeller i vurderingen av «barnets beste». Barn ble plassert i fosterhjem(og barnehjem)uten at deres kulturelle tilhørighet ble sikret.

Omsorgsovertakelsen ble noen ganger ble begrunnet utelukkende med barnets minoritetsidentitet, og det forekommer fremdeles slik begrunnelse ved omsorgsovertakelse av barn fra Rom og Romani miljøer.

Kritikken fra innvandrere mot barnevernet har klare likhetstrekk med Romanifolket/taternes erfaringer. TL mener dette tydelig viser at fornorsking som problem ved barnevernets myndighetsutøvelse fortsatt er en aktuell utfordring som departementet bør gå inn i.

Tilpasning av loven til samfunnsutviklingen og nasjonale minoriteter.

Taternes Landsforening

TL ser seg enig i utvalgets vurdering av behovet for å gjøre barnevernloven mer tidsriktig ved å fornye innholdet i begreper som hjem, foreldre og familie.

TL er positive til at etnisk, religiøs, kulturell og språklig bakgrunn hos barnet er relevante ved vurderingen av barnets beste og ved valg av bosted (§23). Samtidig ser vi at kultur- og mangfoldsbegrepet knyttes til innvandring i nyere tid samt til samer. Ved å utelate nasjonale minoriteter kan man få et inntrykk at deres kultur ikke vurderes i denne sammenheng.

TL er positive til kravet om kultursensitivitet i barnevernets virksomhet og forsvarlighet, men ser med stor bekymring på at også her utelates nasjonale minoriteter og urfolk.

TL er også positiv til bestemmelsen om barneverntjenestens plikt til å samarbeide med barn og foreldre. Men ser igjen at nasjonale minoriteter og urfolk ikke blir nevnt.

TL ser seg også enig i at henleggelsen av en sak etter en undersøkelse blir et enkeltvedtak, og at kravene til dokumentasjon blir regulert i forskrift (Kapittel 9).

Utvalget foreslår at hovedregelen skal være at barn har rett til samvær med foreldre, søsken og andre nærstående (Kapittel 13). For nasjonale minoriteter er det viktig at barnet får anledning til å lære og bevare sitt språk og sin kultur, også etter en omsorgsovertakelse, blant annet for at det skal være mulig å tilbakeføre omsorgen til foreldre, slik utvalget foreslår (Kapittel 14). Ellers vil mangel på språklig og kulturell kontinuitet lett brukes som et argument for å gjøre omsorgsovertakelsen permanent.

TL er positiv til et krav om plan for gjennomføring av kontakt mellom barn, foreldre og andre nærstående (Kapittel 14). TL mener en slik plan også bør inneholde forslag som sikrer språklig og kulturelt kontinuitet i identitetsbyggingen for barn fra nasjonale minoriteter og urfolk.

Taternes Landsforening ber om at Europarådets rammekonvensjon til beskyttelse av nasjonale minoriteter forankres i endringer i ny barnevernslov.

Vennlig hilsen

Taternes Landsforenings styre og
sekretær Lillian Støen.